DAPHNE DU MAURIER

Minden ok nélkül

DAPHNE DU MAURIER

MINDEN OK NÉLKÜL

Megjelent:
Rakéta Regényújság 1984/51-52. számában

Eredeti megjelenés:
[No Motive (The Rendezvous and Other Story, Gollancz, 1980)]

Fordította: Rácz Lívia

DAPHNE DU MAURIER (ejtsd: dju murié) angol írónő 1907-ben született. Pszichologizáló regényeiben a meglepő fordulatokat kedveli.
Két regényéből Hitchcock készített filmet (A Manderley ház asszonya, Madarak).

Egy nap Lady Farren elővette férje revolverét, és fejbe lőtte magát. Környezetében senki nem tudja, miért tette. A nyomozással megbízott Black nevű magándetektív kideríti az igazságot, az ok a lady múltjában keresendő. De minek bolygatni azt, ami senkinek nem válik hasznára…

Egy napon, délelőtt fél tizenkettő tájban Mary Farren bement a fegyverszobába, elővette férje revolverét, megtöltötte, és agyonlőtte magát. Az inas az előszobából hallotta meg a lövést. Tudta, hogy Sir John ebéd előtt nem tér vissza, és a fegyverszobában ilyenkor senkinek nincs keresnivalója.

Bement hát, hogy körülnézzen, és ott találta Lady Farrent vértócsa közepében a padlón fekve. Rémülten hívta a házvezetőnőt, és némi tanakodás után eldöntötték, hogy először az orvost, aztán a rendőrséget és végül Sir Johnt értesítik, aki igazgatói ülésen volt. Az inas közölte az orvossal és a rendőrséggel a történteket: „Őladyságával baleset történt. A fegyverszobában fekszik, lőtt sebbel a fejében. Attól tartok, hogy halott" – mondta a telefonba. Sir Johnnak más fogalmazásban szólt a jelentés. Csupán azt kérte, hogy Sir John fáradjon azonnal haza, mert őladyságával baleset történt. Így hát az orvosra hárult a feladat, hogy a hazaérkező férj tudtára adja a halálhírt.

Rettenetesen fájdalmas feladat. Évek óta ismerte John Farrent, feleségével, Mary Farrennel együtt a betegei voltak. Boldogabb párt elképzelni sem lehetett volna, és mindketten nagyon várták a tavasszal megszületendő gyermeket. Semmiféle nehézség nem merült fel. A józan gondolkodású, egészséges Mary Farrent jövendő anyasága boldogsággal töltötte el.

Az öngyilkosságnak semmi okát nem látták. Mert öngyilkosság volt, ehhez nem fért kétség. A fegyverszoba asztalán heverő jegyzettömbre Mary Farren három szót firkantott: „Bocsáss meg, drágám." Ennyi volt az üzenet. A fegyvert szokás szerint töltetlenül tették el. Mary Farren maga vette elő a fegyvert, töltötte meg, és lőtte agyon magát. A rendőrség megállapítása szerint a lövés saját kezétől származott. Még szerencse, hogy azonnal meghalt.

Sir John Farren teljesen megtört. Míg az orvossal meg a rendőrséggel beszélt, félóra alatt húsz évet öregedett. – De miért tehette? – kérdezte újra meg újra kétségbeesetten. –Olyan boldogok voltunk. Útban volt a gyermekünk. Mondhatom, hogy

semmilyen oka nem volt rá. Minden ok nélkül tette.

Választ sem a rendőrség, sem az orvos nem tudott adni.

A szokásos formalitások után a nyomozás lezárult: „Öngyilkosság történt, de az elhunyt elmeállapota megállapíthatatlan volt.”

Sir John Farren állandóan faggatta az orvost, de felelni ő sem tudott.

– Igen, előfordul, hogy az asszonyok ebben az állapotban egy ideig furcsán viselkednek, de akkor ezt magának is, nekem is észre kellett volna vennünk. Azt mondja, hogy előző este és a reggelinél is vidám, kiegyensúlyozott volt. Tudomása szerint semmiért sem aggódott.

– Semmiért – felelte Sir John. – Szokás szerint együtt reggeliztünk, megbeszéltük a délutáni programot: ha hazajövök az igazgatósági ülésről, elviszem autózni. Vidám volt és boldog.

Az alkalmazottak is Lady Farren jó hangulatát tanúsították. A szobalány, aki fél tizenegykor ment be a hálószobába, látta, hogy őladysége az aznapi postával érkezett gyermekholmikat nézegeti. El volt ragadtatva a kézimunkáktól, neki is megmutatta, és kijelentette, hogy megtartja a kék meg a rózsaszínű holmikat, mert nem tudja, fia lesz-e vagy leánya.

Tizenegykor utazóügynök jelentkezett egy kerti bútort gyártó cégtől. Lady Farren beszélt vele, és a katalógusból kiválasztott két kerti széket. Az ügynök távozása után őladysége megmutatta az inasnak a katalógust, aki megkérdezte úrnőjét, hogy van-e valami utasítása a sofőrnek, és őladysége azt mondta: „Nem, csak ebéd után megyek el, és akkor majd Sir John visz ki autózni.” Az inas távozott, a lady pedig egy pohár tejet iszogatott. Az inas látta utoljára élve Lady Farrent.

– Úgy látszik – állapította meg Sir John –, hogy tizenegy-húsz és tizenegy-harminc között Mary elméje elborult. Nem értem. Valaminek történnie kellett. Meg fogom tudni, hogy mi. Addig nem nyugszom, míg meg nem tudom.

Az orvos mindent elkövetett, hogy lebeszélje, de hasztalan. Ő maga arra a megállapításra jutott, hogy Mary Farren állapotának következtében, pillanatnyi elmezavar hatása alatt, nem tudva, mit tesz, végzett magával. Maradjanak ennél. Hagyják az ügyet. Csak

az idő hoz feledést John Farrennek.

De John Farren meg sem próbált felejteni. Felkereste az egyik magándetektív-ügynökséget, és beszélt a cég által ajánlott Black nevű férfival. Sir John elmondta a történteket. Black skót volt, sokat nem beszélt, de figyelmesen hallgatott. Magánvéleménye szerint az orvos elmélete volt a helytálló: a terhességgel összefüggő pillanatnyi elmezavarban rejlett az öngyilkosság oka. Mivel azonban munkáját mindenkor alaposan végezte, leutazott vidékre, és beszélt a háztartás tagjaival. Sok olyan kérdést is feltett, amilyet a rendőrség nem, beszélt az orvossal, ellenőrizte Lady Farren utolsó heti postáját, érdeklődött telefonbeszélgetések iránt, felkutatta barátait, de nem talált észszerű választ.

Az a kézenfekvő elképzelés, hogy Lady Farren szeretőjének gyermekét várta, nem vált be. Az ellenőrzés és a megismételt ellenőrzés kizárta ennek a lehetőségét is. Férj és feleség nagyon szerették egymást, és a három év előtti esküvőjük óta egyetlen napot sem töltöttek távol egymástól. A háztartási alkalmazottak egybehangzóan állították, hogy kapcsolatuk a lehető legjobb volt. Anyagi gondok kizárva. A ravasz Black Sir Johnnál sem tudott a hűtlenség nyomára bukkanni. Alkalmazottak, barátok, szomszédok mind rendíthetetlen hűségét bizonyították. Tehát azért, mert róla derült ki valami, nem ölhette meg magát az asszony.

Egy időre Black megbénult. De nem tört le. Ha ő egyszer rávetette magát egy ügyre, addig nem nyugodott, amíg a végére nem járt. Bár kemény ember volt, rettenetesen sajnálta Sir Johnt gyötrődéséért.

– Tudja, uram – mondta neki –, ilyen ügyekben gyakran az illető múltját célszerűbb tanulmányozni, mint a közvetlen megelőző eseményeket. Felesége íróasztalának minden egyes négyzetcentiméterét átvizsgáltam az ön engedélyével, átnéztem az iratait és a levelezését, de semmit sem találtam, ami bármilyen magyarázatot adott volna zavarodott elmeállapotára, ha egyáltalán erről volt szó. Ön Lady Farrennel, akkor Miss Marshsal, svájci utazása során találkozott. Nyomorék nagynénjével, Miss Vera Marshsal élt, aki felnevelte árván maradt unokahúgát. Így volt?

– Igaz – felelte Sir John.

– A hölgyek Sierrè-ben és Lausanne-ban éltek, és ön egy közös barátjuk házában, Sierrè-ben találkozott velük. Egymásba szerettek Miss Marshsal, és ott-tartózkodásának végén megkérte a kezét.

– Így volt.

– Az idősebb Miss Marshnak nem volt ellenvetése. Alapjában véve nagyon örült. Ön megállapodott vele abban, hogy némi anyagi támogatást nyújt neki, hogy unokahúga helyett ápolónőt fogadhasson, és pár hónap múlva Lausanne-ban megesküdtek.

– Igen.

– Nem volt arról szó, hogy a nagynéni eljön önökhöz lakni Angliába?

– Nem – felelt Sir John. – Mary szerette volna, de az idős hölgy elutasította a meghívást. Olyan régóta élt Svájcban, az angol klíma meg az angol koszt nem tett volna jót neki. Amióta összeházasodtunk, már kétszer meglátogattuk.

Black érdeklődött, hogy hallott-e felesége nagynénjéről a tragédia óta. Természetesen azonnal írt neki, és a hölgy az újságban is olvasta a hírt. Kétségbeesett. Semmi okát nem látta Mary öngyilkosságának. Egy hete kapott tőle túláradóan boldog levelet: annyira örült unokahúga születendő gyermekének. Sir John átnyújtotta Blacknek Miss Marsh levelét.

– Feltételezem, hogy amikor három évvel ezelőtt megismerkedett velük, a két hölgy nagyon visszavonultan élt.

– Kis villájuk volt Sierrè-ben, és évente talán kétszer lementek Lausanne-ba, ahol panzióban vettek ki szobákat. Az öreg hölgynek valami baja volt a tüdejével. Annyira nem súlyos, hogy kórházba vagy szanatóriumba kellett volna mennie. Mary odaadó unokahúg volt. Talán az ragadott meg benne legelőször, hogy mennyire kedves és türelmes az öregasszonyhoz, aki félig nyomorék, idős ember létére néha bizony szeszélyes volt.

– Tehát az ön felesége nem sokat forgott társaságban? Hasonló korú barátja nemigen akadt, ugye?

– Azt hiszem, nem. De ez látszólag nem zavarta. Annyira jó természete volt!

– És kisgyermek kora óta élt így?

– Igen. Miss Marsh volt Mary egyetlen rokona. Amikor a szülei

meghaltak, ő fogadta örökbe. Mary akkor még csak kisgyermek volt.

– És mennyi idős volt, amikor ön feleségül vette?

– Harmincegy.

– Semmi korábbi jegyesség vagy szerelmi kapcsolat?

– Egyáltalán semmi. Néha még nevettem is rajta emiatt. Ő azt válaszolta, hogy senki sem méltatta a legcsekélyebb figyelemre sem. És a nagynénje is ezt erősítgette. Emlékszem, hogy amikor eljegyeztük egymást, Miss Marsh azt mondta: „Nagyon ritkán találni manapság valakit, aki oly ártatlan lenne, mint Mary. Rendkívül csinos, és fogalma sincs róla. A természete is a legjobb, és ezt sem veszi tudomásul. Maga szerencsés ember." Az is voltam.

Sir John olyan kétségbeesetten nézett Blackre, hogy a kéménykötésű skót nem szívesen faggatta. – Tehát mindkét részről szerelmi házasság volt – állapította meg. – Biztos ön abban, hogy rangja és társadalmi helyzete nem jelentett vonzerőt? Úgy értem, hogy talán a nagynéni biztatta, hogy ilyen lehetőséget nem szabad kihagyni? Végül is hölgyek gondolnak ilyesmire.

Sir John megrázta a fejét. – Lehetséges, hogy Miss Marsh figyelembe vette ezt a körülményt, de Mary biztosan nem. Kezdettől fogva én futottam utána, nem fordítva. Ha Mary férjre vadászik, első találkozásunkkor már valami jelét adta volna. Tudja hogy milyen rámenősek általában a nők. A barátom, akinél találkoztunk, figyelmeztetett volna egy harmincon túli nőre, aki férjet keres. De csak azt mondta: „Azt akarom, hogy találkozz egy bűbájos lánnyal, akit mindnyájan imádunk, és nagyon sajnálunk, hogy olyan visszavonultan él."

– Tehát magányosnak találta?

– Egyáltalán nem. Tökéletesen elégedett volt.

Black visszaadta Miss Marsh levelét. – Még mindig akarja, hogy folytassam a nyomozást? – kérdezte. – Nem lenne jobb, ha elfogadná az orvos magyarázatát: Lady Farrennél valamilyen rövidzárlat lépett fel, ami aztán öngyilkosságra késztette.

– Nem – felelt Sir John. – Szerintem kell lenni valami kulcsnak ehhez a tragédiához, és addig nem nyugszom, amíg meg nem találom. Azaz inkább amíg maga meg nem találja. Ezért bíztam meg.

Black felállt. – Rendben van. Akkor hozzáfogok az ügyhöz.
– Mit akar tenni? – kérdezte Sir John.
– Holnap Svájcba repülök.

Black a sierrè-i Bon Repos villában átnyújtotta a névjegyét. Kicsiny szalonba vezették, amelynek erkélyéről szép kilátás nyílt a Rajna völgyére.

Egy nő – feltehetően Miss Marsh ápolónője – a szobán át kivezette az erkélyre. Blacknek volt ideje, hogy megállapítsa: a szobát csinosan, jó ízléssel rendezték be, de semmiféle különleges tárgy nem állt benne. Külföldön élő angol aggszűz otthona, aki nem szórja a pénzt. A kandalló párkányán álló fénykép Lady Farrent ábrázolta, ugyanilyen állt Sir John dolgozószobájában, a közelmúltban készíthették. Az íróasztalon álló másik kép Lady Farrenről körülbelül húszéves korában készült. Csinos, félénk leány, haját kissé hosszabban viselte, mint a legutolsó képen.

Black kiment az erkélyre, és Sir John Farren barátjaként mutatkozott be a tolószékben ülő hölgynek. Miss Marshnak fehér haja, kék szeme és határozott vonalú szája volt. Ahogyan elküldte ápolónőjét, Black megállapította, hogy elég kemény azokkal szemben, akik szolgálják. Blacknek azonban szemmel láthatóan megörült, Sir John után érdeklődött, és szerette volna tudni, kiderült-e már valami a tragédia okáról.

– Sajnálom, de még semmi – felelt Black. – Tulajdonképpen azért jöttem, hogy megkérdezzem: mit tud ön az ügyről. Jobban ismerte mindenkinél Lady Farrent, a férjét is beleértve. Sir John szerint lehetnek elképzelései az üggyel kapcsolatban.

Miss Marsh meglepődött. – Hiszen megírtam, és közöltem Sir Johnnal, hogy megdöbbentett és megrázott az ügy. Elküldtem Mary legutolsó levelét is. Elmondta önnek?

– Igen. Olvastam a levelet. Van még több is?

– Igen. Mindet megőriztem. Hetenként rendszeresen írt nekem, amióta férjhez ment. Ha Sir John akarja, szívesen elküldöm valamennyit. Nincs olyan levél, amely ne lenne tele az iránta érzett szeretettel és a büszkeséggel, ami új otthonával kapcsolatban eltöltötte. Nagyon sajnálta, hogy nem tudtam magamat eléggé összeszedni ahhoz, hogy meglátogassam. De

amint látja, nyomorék vagyok.

Pedig nem néz ki betegnek – gondolta Black –, csak nem volt kedve elutazni.

Hangosan azonban csak azt kérdezte meg:

– Ugye, nagyon szerették egymást az unokahúgával?

– Nagyon szerettem, és azt hiszem, ő is engem – hangzott a gyors felelet. – Megmondom őszintén, néha kicsit nyűgös voltam, de Mary soha nem volt türelmetlen. Nagyon jó természete volt.

– Sajnálta, hogy el kellett szakadniok egymástól?

– Hát persze. Nagyon hiányzott, és még most is hiányzik. De természetesen az ő boldogsága volt a fontosabb.

– Sir John említette, hogy támogatást nyújtott a jelenlegi ápolónő költségeinek fedezésére.

– Igen. Nagylelkű volt. Nem tudja, küld majd továbbra is pénzt?

Hangja kissé élessé vált. Black nyugtázta magában, hogy első benyomása helytálló volt: Miss Marsh aligha veti meg a pénzt.

– Sir John nem említette. De biztos vagyok benne: ő vagy az ügyvédje értesítette volna.

Black Miss Marsh kezét nézte. Ujjaival idegesen kopogott a tolószék karfáján. – Nem volt unokahúga múltjában olyasmi, ami magyarázatot adna az öngyilkosságra?

– Ezt meg hogy az ördögbe gondolja?

– Eljegyzés vagy rosszul végződött szerelmi kapcsolat?

– Szent ég, dehogy.

Furcsa, de mintha megkönnyebbült volna a kérdés hallatán.

– Sir John volt az egyetlen szerelme. Tudja, eléggé visszavonultan éltünk. Ezen a környéken kevés a fiatal. Még Lausanne-ban sem vágyott hasonló korúak társaságára. Nem mintha különösképpen tartózkodó lett volna, de megvolt magában is.

– És az iskolatársai?

– Kiskorában magam tanítottam. Később pár évet bejáró növendékként járt Lausanne-ban. Az iskola közelében, egy panzióban laktunk. Úgy emlékszem, egy-két kislány eljött hozzánk teára. De barátai nemigen voltak.

– Van róla fényképe abból az időből?

– Igen. Több is. Valahol egy albumban vannak. Meg akarja nézni?

– Szeretném. Sir John mutatott róla több fényképet is, de azok mind az esküvőjük után készültek.

Miss Marsh a szalonban álló íróasztalra mutatott, kinyittatta a második fiókot, és elhozatta az albumot. Black feltette a szemüvegét, és az idős nő mellé ült. Átlapozták az albumot. Lady Farren egyedül. Miss Marsh egyedül. Miss Marsh és Lady Farren társaságban. A villa. Lausanne-i képek. Érdektelen pillanatfelvételek. Black forgatta a lapokat. Semmi érdekeset nem talált.

– Ez minden? – kérdezte.

– Azt hiszem, igen – mondta Miss Marsh. – Ugye, milyen csinos lány volt? Az a meleg, barna szeme! A legrémesebb dolog… szegény Sir John.

– Úgy látom, gyermekkorából nincsenek fényképei. Csak úgy tizenöt éves korától.

Miss Marsh egy pillanatig hallgatott. – Nem… azt hiszem, akkor még nem volt fényképezőgépem.

Blacknek jó füle volt. Könnyen felismerte a hamis hangokat. Miss Marsh hazudott. Vajon miért? – Kár – mondta. – Mindig nagyon érdekes a gyermekarcban felismerni a későbbi felnőtt vonásokat. Családos ember vagyok, feleségemmel meg nem válnánk a gyerekeink fényképalbumától.

– Igen. Butaság volt tőlem. – Miss Marsh maga elé tette az albumot.

– De a szokásos műtermi felvételek biztosan megvannak?

– Nem. Azt hiszem, elveszítettem őket. A költözködéskor, tudja. Csak akkor jöttünk ide fel, amikor Mary tizenöt éves lett. Addig Lausanne-ban laktunk.

– Ötéves korában adoptálta Maryt, ugye? Úgy emlékszem, Sir John így mondta.

– Igen. Körülbelül annyi idős lehetett. – Ismét egy pillanatnyi habozás után felelt Miss Marsh.

– Van fényképe Lady Farren szüleiről?

– Nincs.

– Az apja volt az ön fivére, ha jól tudom.

– Igen, az egyetlen fivérem.

– Miért határozta el, hogy örökbe fogadja Lady Farrent gyermekkorában?

– Az anyja meghalt, a fivérem pedig nem tudott mit kezdeni vele. Érzékeny kislány volt. Mindketten ezt tartottuk a legjobb megoldásnak.

– A gyermek tartásának költségeiről a fivére gondoskodott?

– Természetesen. Anélkül nem lettem volna képes eltartani. – És ekkor Miss Marsh hibát követett el. Ha nem követi el, Black annyiban hagyja az egészet. – Mr. Black, maga a legkülönösebb dolgokat kérdezi tőlem – nevetett idegesen. – Nem tudom, hogy mi a jelentősége annak, hogy adott-e nekem Mary apja pénzt vagy sem? Maga azt akarja tudni, hogy miért lett Mary öngyilkos, és ezt akarja tudni a férje is.

– Minden érdekel Lady Farren múltjával kapcsolatban, még a leglényegtelenebb dolog is. Ezért fogadott fel engem Sir John. Itt az ideje, hogy elmondjam: nem fűz hozzá személyes barátság. Magándetektív vagyok.

Miss Marsh arca elszürkült. Önuralma odalett… Egyszerre riadt öregasszonnyá zsugorodott. – Mit akar megtudni? – kérdezte.

– Mindent – felelt Black.

A magándetektív-ügynökség igazgatójának gyakran kifejtette a skótok kedvenc elméletét, miszerint kevés a világon az olyan ember, akinek ne lenne valami titkolnivalója. Látott jó néhány tanút a bíróság előtt, akik nem féltek azoktól a kérdésektől, amelyekre válaszolniok kellett valamilyen bűnüggyel kapcsolatban. De válaszukban gyakran elárultak olyan dolgokat, amelyek megkérdőjelezték őszinteségüket, és hiteltelenítették igazmondásukat. Black tudta, hogy ilyen helyzetbe került most Miss Marsh. Lehet, hogy Mary Farren öngyilkosságának okáról semmit sem tud. De vétkes valamiben, amit nagyon régóta el akar titkolni.

– Ha Sir John megtudott valamit erről a pénzről, és azt hiszi, hogy éveken át becsaptam Maryt, legalább vette volna a fáradságot, hogy maga mondja el nekem, nem magándetektívet küld a nyakamra.

Hát itt tartunk – gondolta Black. – Adjunk egy kis kötelet az öreg hölgynek, és maga akasztja föl rá magát.

– Sir John nem beszélt becsapásról – felelte. – Csupán a körülményeket találta kissé különösnek.

Black csupán próbálkozott. Remélte, hogy érdemes.

– Persze hogy különösek voltak – mondta Miss Marsh. – Mindent megpróbáltam, és azt hiszem, jól csináltam. Esküszöm: magamra keveset költöttem, a legtöbb Maryre ment, mint ahogyan a gyermek apjával megállapodtam. Amikor férjhez ment, azt hittem, nem követek el hibát, ha megtartom magamnak a tőkét. Sir John gazdag ember, Marynek nem hiányozhatott.

– Feltételezem, hogy erről Lady Farren nem tudott.

– Nem. Anyagi ügyek soha nem érdekelték, és azt hitte: kizárólag én tartom el. Gondolja, hogy Sir John be fog perelni? Ha megnyeri a pert, nyomorba kerülök.

Black megdörzsölte az állát, és úgy tett, mintha töprengene.

– Nem hiszem, hogy Sir Johnnak szándékában állna pereskedni. De szeretné tudni, hogy valójában mi is történt.

Miss Marsh hátradőlt a tolószékben. Már nem volt sem merev, sem egyenes, csupán egy fáradt öregasszony. – Most, hogy Mary már halott, nem okozhat neki fájdalmat, ha kiderül az igazság. Az igazság pedig az, Mr. Black, hogy ő egyáltalán nem volt az unokahúgom. Gondozásáért nagy összeget kaptam. A tőkét nagykorúsága idején kellett volna megkapnia, de én megtartottam magamnak. Időközben Mary apja, akivel a megállapodást kötöttem, meghalt. Itt, Svájcban senki sem tudott a dologról. Könnyen eltitkolhattam. Nem akartam én rosszat senkinek.

Mindig így szokott lenni, gondolta Black.

Csupán a kísértésnek nem tudnak ellenállni. „Rosszat” soha nem akarnak.

– Értem – felelte. – Miss Marsh, nem akarom én arról faggatni, hogy mire költötte a pénzt, ami Lady Farrent illette volna. Engem más érdekel. Ha nem az unokahúga volt, akkor ki volt?

– Egyetlen lánya egy Henry Warner nevű férfinak. Csak ezt tudtam róla. A címét soha nem mondta meg. Csak a bankjának a címét tudtam, a londoni leányvállalatét. Innen küldtek nekem négy csekket. Miután elvállaltam Mary nevelését, Mr. Warner

Kanadába utazott, és ott öt év múlva meghalt. A bank erről még értesített, de soha többé nem hallottam róluk, és azt hittem, azt tehetem a pénzzel, az ő pénzével, amit…

Black feljegyezte Henry Warner nevét meg a bank címét.

– Mr. Warner személyes barátja volt? –kérdezte.

– Ó, nem. Mindössze két ízben találkoztam vele. Először amikor a hirdetésére válaszoltam egy postafiókszámra. Keresett valakit, aki egy törékeny lány nevelését elvállalja. Abban az időben nagyon szegény voltam, elveszítettem a nevelőnői állásomat egy angol családnál, akik visszatértek Angliába. Iskolában nem akartam tanítani, és ez a hirdetés istenáldásként érkezett, mert a gyermek tartásáért fizetett összeg nagyon magas volt. Tudtam, hogy úgy élhetek, mint azelőtt soha. Ezért nem hibáztathat senki. – Korábbi önbizalma kezdett visszatérni. Keményen pillantott Blackre.

– Én nem hibáztatom magát. Mondjon el mindent Henry Warnerről.

– Sokat nem mondhatok. Nagyon keveset kérdezett tőlem és rólam. Csak egy dolgot akart hangsúlyozni: azt akarta, hogy Mary örökre velem maradjon. Nem akarta soha többé magához venni, és levelezni sem állt szándékában vele. Közölte, hogy Kanadába készül, és korábbi kapcsolatait felszámolja. Teljes egészében rám bízta a lánya nevelését. Más szavakkal: mosta a kezeit.

– Furcsa ügyfél – jegyezte meg Black.

– Nem éppen. Aggodalmasnak látszott. Mintha túl nagy lett volna a lány gondozásáért a felelősség. A felesége meghalt. Aztán megkérdeztem: miben nyilvánul meg a lány törékenysége, mert az ápolásban nem voltam jártas. Elmagyarázta, hogy nem fizikai értelemben gyenge, de néhány hónappal ezelőtt tanúja volt egy rettenetes vonatszerencsétlenségnek, és a megrázkódtatás emlékezőtehetségének elvesztéséhez vezetett. Különben teljesen normális és egészséges. De semmire sem emlékszik, ami azelőtt történt.

Még azt sem tudja, hogy ő az apja. Ezért akart más országban új életet kezdeni.

Black lejegyzett egy-két dolgot. – Tehát hajlandó volt elvállalni egy gyereket, akit egész életére kiható sokk ért?

Nem szánta cinikusnak a kérdést, de Miss Marsh annak vette. Elpirult. – Foglalkoztam gyerekekkel, és tanítottam. Amellett a függetlenség is drága volt nekem. Mondtam, hogy elfogadom Mr. Warner ajánlatát, abban az esetben, ha a gyermeket rokonszenvesnek találom, és ő is engem. Második találkozásunkra elhozta Maryt. Azonnal meg kellett szeretni. Az a szép kis arc, a nagy szemek és a kedves, szelíd modor. Egészen normálisnak tűnt, bár kevesebbnek látszott a koránál. Beszélgettünk, és megkérdeztem: eljönne-e velem, és velem maradna-e. Ő igent felelt, és őszinte bizalommal tette a kezét a kezembe. Én is igent mondtam Mr. Warnernek, és az üzletet megkötöttük. Nálam hagyta Maryt, és soha többé nem láttuk. Könnyen állíthattam, hogy az unokahúgom, mert a múltból semmire sem emlékezett, és mindent elhitt, amit róla mondtam. Olyan egyszerű volt.

– És soha nem tért vissza az emlékezőtehetsége?

– Soha. Számára az élet akkor kezdődött, amikor az apja abban a lausanne-i hotelban átadta nekem. És számomra is. Jobban akkor sem szerethettem volna, ha valóban az unokahúgom.

Black átfutotta a jegyzeteit, és a zsebébe tette. – Tehát azon kívül, hogy tudta: leánya egy Henry Warner nevű férfinak, semmit sem tudott róla? – kérdezte.

– Semmit – felelt Miss Marsh.

– Ötéves volt, amikor elveszítette az emlékezőtehetségét?

– Tizenöt – javította ki Miss Marsh.

– Hogy érti, hogy tizenöt?

Miss Marsh ismét elpirult. – Elfelejtettem. Előzőleg félrevezettem. Mindenkinek, Marynek is azt mondtam, hogy ötéves korában fogadtam örökbe. Így könnyebb volt neki is, mert a múltból semmire sem emlékezett. De valójában tizenöt esztendős korában történt. Most már érti, miért nincsenek Maryről gyermekkori fényképeim?

– Igen, értem. És megköszönöm önnek, Miss Marsh, a segítségét. Nem hiszem, hogy Sir John felhozná a pénzügyet. A magam részéről az egész történetet bizalmasan fogom kezelni. Most azt akarom megtudni, hogy Lady Farren… Mary Warner hogyan töltötte élete első tizenöt évét. Talán összefüggésben lehet az öngyilkossággal.

Miss Marsh csöngetett az ápolónőjének, hogy kísérje ki Mr. Blacket. Az önuralmát még nem egészen nyerte vissza. – Csak egy dolog izgatott mindig – jegyezte meg. – Úgy éreztem, hogy az apja, Henry Warner nem mondott igazat. Mary soha, semmi jelét nem adta, hogy fél a vonatoktól. És bár sokfelől érdeklődtem, senkitől sem hallottam semmiféle súlyos vasúti szerencsétlenségről, ami akár Angliában, akár másutt történt volna a Mary hozzám költözését megelőző hónapokban.

Black visszatért Londonba, de még nem vette fel a kapcsolatot Sir John Farrennel, mert úgy vélte: jobb, ha vár addig, amíg még többet tud. Feleslegesnek látszott, hogy feltárja az igazságot Miss Marshról meg az örökbefogadásról. Csak még jobban megzavarná Sir Johnt. Valószínűtlen volt, hogy a felesége most tudott meg mindent, és ez vezette az öngyilkosságra. Nagyobb esély volt arra, hogy Lady Farrent valamilyen sokk érte, és az lebbenthette fel az őt körülvevő fátylat. E tizenkilenc éves fátyol mibenlétének a felderítése volt Black feladata.

Londonba érve legelőször azt a bankot kereste fel, ahol annak idején Henry Warner számlája volt. Találkozott az igazgatóval, elmondta küldetését. Kiderült, hogy Henry Warner valóban elutazott Kanadába, ott újra megnősült, majd meghalt. A bankszámlát az özvegye zárta le. Az igazgató azt sem tudta, alapított-e újabb családot Kanadában, és az özvegy címét sem ismerte. Henry Warner első felesége sok évvel korábban halt meg. Igen, az első házasságából származott lányáról tudott. Miss Marsh fogadta örökbe Svájcban. Csekkeket küldtek Miss Marshnak, de amikor Warner másodszor is megnősült, ez abbamaradt. Az egyetlen pozitív felvilágosítás, amellyel a bankigazgató szolgálni tudott, Henry Warner régi címe volt. És egy érdekes dolog, amit Henry Warner elmulasztott közölni Miss Marshsal. Az, hogy pap volt, és akkoriban, amikor Miss Marsh a lányát örökbe fogadta, még a hampshire-i Long Common Mindenszentek egyházközségének volt a lelkésze.

Black némi kellemes izgalommal utazott Hampshire-be. Mindig élvezte, amikor tisztulni kezdtek a rejtélyek. Gyermekkorának bújócskáira emlékeztette. A titokzatos események iránti

érdeklődése vezette a magánnyomozói pályára, és választását soha nem bánta meg.

Elfogulatlan akart lenni, de ebben a darabban nehéz volt Henry Warner nagytiszteletű urat nem az intrikus szerepében látni. Az, hogy pap létére zavarodott elméjű leányát külföldön egy teljesen idegen nő gondjaira bízta, aztán elutazott Kanadába, és teljesen elszakadt tőle – rendkívül kegyetlennek látszott. Black botrányszagot szimatolt, és ha ebből Long Commonban tizenkilenc év után is lebeg valami, nem lesz nehéz kideríteni mibenlétét.

A helybéli vendégfogadóban szállt meg, a vendégkönyvbe azt írta, hogy régi templomok felkutatásával foglalkozik, és ezzel az ürüggyel fordult a jelenlegi lelkészhez is. Megkérdezte: meglátogathatja-e? Igenlő választ kapva ellátogatott az ifjú paphoz, aki lelkes építészrajongó lévén felhívta figyelmét a templom tizenötödik századbeli faragásaira. Black udvarias hallgatással igyekezett hozzá nem értését leplezni, és próbálta a társalgást a lelkész elődeire fordítani. Sajnos a fiatalember csak hat éve volt itt, elődje elköltözött Hullba, de arról tudott, hogy Warner tizenkét évet töltött a helységben és feleségét a templom körüli sírkertbe temette el. Black látta a sírt és a feliratot. „Itt nyugszik Emily Mary, Henry Warner szeretett felesége, aki Jézus karjaiba tért.” Megfigyelte a dátumot is. Leányuk, Mary ekkoriban tízéves lehetett.

Igen, mondta a jelenlegi lelkész, hallotta, hogy állását nagy sietve hagyta itt, és tudomása szerint Kanadába utazott. Lesznek a faluban olyanok, különösen az idősebbek között, akik emlékeznek rá. Talán elsősorban a saját kertésze, aki már harminc éve dolgozik a paplakban. De Warner nem volt kutató és történész, nem foglalkozott a templom múltjával. Ha Mr. Black ellátogatna hozzá, érdekes könyveket tudna mutatni neki Long Common történetével kapcsolatban.

Mr. Black kimentette magát. Amit lehetett, megtudott. Úgy érezte, hogy a fogadó ivójában eltöltött este inkább hasznára lesz. Igaza volt. A tizenötödik századi faragásokról ugyan nem tudott meg többet, de Henry Warnerről elég sokat.

A papot tisztelték a parókiájában, de merev, türelmetlen természete miatt soha nem szerették. Bajba jutott hívei nem

szívesen keresték fel, mert inkább ítélt, mint vigasztalt. A fogadó ivójába soha be nem tette a lábát, a nép közé soha el nem vegyült. Úgy tudták, hogy rendelkezik némi magánvagyonnal, és nem a fizetéséből él. A környék egyik-másik előkelőbb családjának meghívását szívesen fogadta, mert nagyra értékelte a társadalmi kapcsolatokat, de népszerű azokban a körökben sem volt.

Egyszóval Henry Warner tiszteletes úr türelmetlen, szűk látókörű sznob volt. Mindezen tulajdonságok nemigen illettek egy lelkészhez. A felesége azonban közszeretetnek örvendett, mindenki sajnálta, amikor rákban meghalt. Nagyon kedves természetű hölgy volt, törődött másokkal, és a kislánya is rá hasonlított.

Nagyon megrendítette a gyermeket az édesanyja halála? Nem, erre senki nem emlékszik. De talán nem is olyan nagyon. Intézetben nevelkedett, és csak a szünidőket töltötte odahaza. Egyeseknek eszébe jutott, hogy többnyire kerékpárral közlekedő, barátságos kislány volt. Az a kertész a feleségével együtt dolgozott náluk, aki most is a paplakban szolgál. Az öreg Harris. Nem, nem jár le az ivóba. Antialkoholista. A templom közelében, az egyik kis házban lakik. Nem, a felesége már meghalt. A férjezett lányával él együtt. Nagyon szereti a rózsákat, a helybéli virágkiállításokon már több díjat nyert.

Black felhajtotta a sörét, és távozott. Korán volt még. Levetette a régi hampshire-i templomokat kutató író álarcát, és felvette a hampshire-i rózsa-rajongóét. Az öreg Harrist háza előtt pipázva találta. A kertjében szép rózsák nőttek. Majd egy órájába telt, amíg a rózsákról a lelkészre, a jelenlegiről Warnerre terelte a szót, aztán Warnerről Mrs. Warnerre és onnan Mary Warnerre. A kép kitárult, de semmi különlegeset nem mutatott. Ugyanazt a történetet hallotta a faluban is.

Warner tiszteletes kemény ember volt, barátságtalan, dicséreteivel fukar. A kert nem érdekelte. De ha aztán valami nem ment rendjén, akkor felemelte a hangját! A hölgy, az egészen másfajta volt. Rémes, hogy olyan korán meg kellett halnia. Miss Mary aranyos gyermek volt. A felesége nagyon szerette Miss Maryt. Benne aztán nem volt semmi fennhéjázó büszkeség.

– Gondolom, hogy Warner tiszteletes úr azért ment el innen, mert Mrs. Warner halála után nagyon magányos lett? – kérdezte

Black, és dohánnyal kínálta Harrist.

– Nem, nem azért. Miss Mary egészsége érdekében kellett külföldre utaznia. A reumás láz miatt. Elutaztak Kanadába, és nem is hallottam róluk többé semmit.

– Reumás láz? Az bizony csúnya betegség!

– Miss Mary az iskolában kapta. Mondtam is a feleségemnek, hogy a tiszteletes úrnak fel kellene jelentenie az iskolát hanyagság miatt. Az a gyermek majdnem meghalt.

Black átvette a rózsát, amit Harris vágott le neki, és a gomblyukába tűzte. – És miért nem perelte be a lelkész az iskolát? – kérdezte.

– Nem kötötte az orrunkra. Nekünk csak annyit mondott, hogy pakoljuk össze Miss Mary holmijait, és küldjük el egy cornwalli címre, aztán tegyük ugyanazt az ő holmijaival, húzzunk porvédő huzatokat a bútorokra és még mielőtt tudtuk volna, mi is történik tulajdonképpen, megérkezett a teherautó, és vitte a bútorokat. Raktárba vagy eladni? … Később azt hallottuk, hogy eladták, és hogy a lelkész felszámolta az itteni munkáját, és elutazott Kanadába. A feleségem nagyon sajnálta Miss Maryt. Többet soha nem hallott róla, sem a lelkészről, pedig annyi éven át hűségesen szolgáltuk őket.

Blacknek is az volt a véleménye, hogy nem viszonozták a jóságukat. – Tehát Cornwallban volt – állapította meg. – Nem csoda, ha valaki Cornwallban reumás lázat kap. Nagyon nedves vidék az.

– Ó, nem, uram – szólt az öreg kertész. – Miss Mary gyógyulni ment oda. Egy Carleath nevű helyre, úgy emlékszem. Az iskolája Kentben volt, Hythe községben.

– Az én lányom is Hythe közelében járt iskolába – hazudott Black könnyedén. –Remélem, nem ugyanaz a hely. Mi volt Miss Mary iskolájának a neve?

– Nem tudnám megmondani – rázta a fejét az öreg. – Régen történt. De emlékszem, Miss Mary azt mondta: szép helyen van, a tengerparton, és hogy szeretett ott lenni. Sokat játszottak.

– Hát akkor nem lehet ugyanaz. A lányom iskolája nem a tengerparton van. Furcsa, hogy az emberek mi mindent összebeszélnek. Ma este hallottam Mr. Warner nevét említeni,

milyen különös, hogy ugyanazt a nevet kétszer hallja az ember egyetlen estén, és valaki azt állította: azért mentek Kanadába, mert a lánya megsérült egy vasúti szerencsétlenségnél.

Az öreg Harris gúnyosan nevetett. – Azok a fickók, ha egy kis sört magukba öntenek, mindenfélét összebeszélnek. Vasúti szerencsétlenség? Még mit nem! Akkoriban az egész falu tudott a reumás lázról, meg hogy mennyire aggódott a lelkész. Mert hirtelen értesítést kapott az iskolából. Én még olyan kétségbeesett embert nem láttam életemben. Megmondom az igazat, nem hittük a feleségemmel egészen addig, hogy ennyire szereti Miss Maryt. Azt hittük, hogy nem sokat törődik vele. Inkább az anyja lánya volt. De amikor üzenetet kapott az iskolától, egészen eltorzult az arca, és azt is mondta a feleségemnek, hogy isten megbünteti majd az igazgatót bűnös hanyagsága miatt. Így mondta, ezekkel a szavakkal: bűnös hanyagság.

– Talán az ő lelkiismerete nem volt tiszta, és amikor az iskolát vádolta, valójában önmagát hibáztatta:

– Lehet. Mindig másban kereste a hibát.

Black elérkezettnek látta az időt, hogy a beszélgetést ismét a rózsákra terelje. Öt percet még maradt, felírta, milyen rózsákat javasol a kertész a gyors eredményre vágyó amatőröknek, aztán elbúcsúzott, visszatért a fogadóba. Éjjel nyugodtan aludt, reggel pedig az első vonattal visszatért Londonba. Nem remélt további információkat Long Commonban. Délután leutazott Hythe-be, szobát foglalt a szállodában. Ezen a kiránduláson nem a helybéli lelkészt kereste, hanem a szálloda vezetőnőjét.

– A lányomnak keresek egy iskolát a tengerparton – közölte. – Úgy hallottam, errefelé jó intézetek vannak. Talán ön is tudna ajánlani valamit?

– Ó, igen – felelt az asszony. – Két jó iskola is van Hythe-ben. Fenn a dombon Miss Braddock intézete, és persze St. Bees, a nagy koedukációs intézmény. A St. Bees-i növendékek szülei itt találkoznak nálunk gyermekeikkel.

– Koedukációs? – érdeklődött Black. – Mindig az volt?

– Harminc éve, amióta megalapították. Még mindig Mr. és Mrs. Jones vezeti, bár mindketten elég idősek. Nagyon jó a vezetés. Tudom, hogy vannak előítéletek a koedukációs iskolákkal szemben,

mert egyesek szerint a lányok elférfiasodtak, a fiúk elnőiesedtek, de én ennek még soha nem láttam jelét. A gyerekek boldogok, egyébként is csak tizenöt éves korukig lehetnek az intézetben. Akarja, hogy időpontot kérjek Mr. vagy Mrs. Jonestől? Jó ismerőseim.

Mr. Black kíváncsi lett volna, hogy kap-e az asszony jutalékot, ha ajánlja az iskolát. – Köszönöm, hálás lennék, ha megtenné.

A találkozót másnap délelőtt fél tizenkettőre beszélték meg.

Blacket meglepte, hogy az iskola koedukációs. Nem tételezett volna fel Henry Warner tiszteletes úrról ilyen haladó gondolkodást.

Az öreg Harris leírása alapján csakis ez az iskola jöhetett számításba. St. Bees a tengerparton volt, szép környezetben, míg Miss Braddock intézménye a város fölötti dombon állt, és játszóterek sem voltak körülötte. Black körülnézett, mielőtt a találkozóra indult.

A bejáratnál padlópaszta, súrolt padló és bútorfényező szaga fogadta. A csöngetésre szobalány jött ki, és az előcsarnokból nyíló, tágas dolgozószobába vezette. Kopasz, szarukeretes szemüvegű férfi emelkedett fel az íróasztal mellől.

– Örvendek, Mr. Black. Tehát a lányának keres iskolát? Remélem, azzal a tudattal távozik St. Beesből, hogy sikerült megtalálnia.

Mr. Black gondolatban egyetlen szóban alakította ki a róla alkotott véleményét: „Ügynök." Fennhangon azonban rövid előadást tartott leányáról, Phyllisről, aki éppen nehezen kezelhető korba jutott.

– Hát akkor St. Bees a legmegfelelőbb hely a számára. Nálunk nincs nehezen kezelhető gyerek. Minden különcséget leradírozunk róluk. Büszkék vagyunk, és boldogan tekintünk egészséges fiainkra és leányainkra. Jöjjön, nézze meg őket.

Blacket barátságosan hátba veregette, és körülvezette az iskolában. Blacket nem érdekelték az iskolák, sem a koedukációk, sem a többiek, kizárólag Mary Warner tizenkilenc évvel ezelőtti reumás láza érdekelte. Türelmes ember lévén beletörődött, hogy megmutassák neki az osztálytermeket, a hálószobákat, az egyik szárnyban a fiúkét, a másikban a lányokét, a tornatermet, az uszodát, a felolvasótermet és végül a konyhát. Aztán visszatértek a

büszkeségtől ragyogó Mr. Jones dolgozószobájába.

– Nos, Mr. Black? – mosolygott az igazgató szarukeretes szemüvege mögül. – Megkapjuk Phyllist?

Black leült, összekulcsolta a kezét. Igazi szerető, gondos apa lett. – Nagyon szép az iskolája – mondta –, de be kell vallanom, nagyon aggódom Phyllis egészségéért. Nem túl erős, és könnyen meghűl. Azon gondolkodom, hogy nem túl erős-e neki ez a levegő.

Mr. Jones nevetett, kihúzta íróasztalának fiókját, és egy könyvet vett elő. – Kedves Mr. Black, St. Beesnek van egész Angliában a legjobb egészségügyi statisztikája. Ha egy gyermek megfázik, azonnal elkülönítjük. Nyáron a gyermekek nyitott ablakoknál tornáznak. Öt éve nem volt nálunk influenzajárvány. Ebben a könyvben vezetjük, hogy milyen betegségben szenvedtek növendékeink az évek folyamán. Büszkén mutathatom meg bármelyik szülőnek: az elmúlt három évben egy bárányhimlő és egyetlen szamárköhögés fordult elő.

Átadta az örvendező Mr. Blacknek a könyvet, aki pontosan erre vágyott.

– Különös – jegyezte meg. – Természetesen a higiénia modern eszközei járulnak hozzá a jó egészségügyi statisztikához. De évekkel ezelőtt nem így lehetett.

– Mindig így volt – emelkedett fel Mr. Jones, és az egyik polcon álló kötetekre mutatott. – Bármelyik évet kiválaszthatja.

Black habozás nélkül választotta azt az évkönyvet, amikor Warner tiszteletes kivette Maryt az iskolából. Keresni kezdte a reumás lázra történő utalást. Két meghűlés, egy lábtörés, két rubeóla, bokaficam, torokgyulladás – de amit keresett, annak nem akadt nyomára.

– Volt-e reumás lázban szenvedő betegük? – érdeklődött. – A feleségem különösen ettől fél.

– Soha – állította Mr. Jones határozottan. – Nagyon vigyázunk. Játék után a fiúk meg a lányok mindig bedörzsölik magukat. Az ágyneműket meg a ruhákat gondosan szellőztetjük.

Black becsukta a könyvet. Elhatározta, hogy egyenes taktikát alkalmaz. – Nagyon tetszett nekem mindaz, amit St. Beesben tapasztaltam. De úgy érzem, őszintének kell lennem. A feleségem kapott egy listát az iskolákról, szeme rögtön megakadt St. Beesen,

mert eszébe jutott, hogy évekkel ezelőtt egy barátnőjétől hallott róla. A barátnője azt állította: egy apa azért vitte el innen a lányát, mert reumás lázat kapott. Azt is mondták, hogy perelni akarta az iskolát bűnös hanyagságáért.

Mr. Jones arcáról lehervadt a mosoly. Szeme összeszűkült a szarukeretes szemüveg mögött. – Lekötelezne, ha megmondaná az illető nevét – szólt hűvösen.

– Az az ember elhagyta az országot, Kanadában telepedett le. Pap volt. Nagytiszteletű Henry Warner.

A szemüveg nem leplezte Mr. Jones riadt pillantását. Nyelvével megnedvesítette ajkát.

– Henry Warner nagytiszteletű úr… hogy is volt az? – Előrehajolt és látszott, hogy gondolkodik. Black bőséges tapasztalatai folytán felismerte a helyzetet: St. Bees igazgatója időt akart nyerni.

– Bűnös hanyagság, ezt a kifejezést használták, Mr. Jones. Különös véletlen folytán a minap találkoztam Warnerék rokonával, aki felidézte a régi történetet. Állítása szerint Mary Warner majdnem belehalt.

Mr. Jones levette szemüvegét, gondosan megtörölgette. Arckifejezése megváltozott. A zseniális iskolaigazgatóból előbújt a rideg üzletember. – Nyilvánvalóan csak a rokon szemszögéből ismeri az ügyet. A bűnös hanyagság kizárólag Henry Warnert terheli.

– Honnan tudhatná azt egy apa? – mormogta mintegy maga elé Black vállat vonva.

Szavait arra szánta, hogy az igazgató folytassa a beszédet.

– Hogy honnan? – zökkent ki megnyerő szerepéből Mr. Jones, és öklével az asztalra csapott. – Azt akarom, hogy tudja: Mary Warner esete soha azelőtt és soha azután meg nem ismétlődött. Az ilyesmire nagyon vigyázunk. Tudomására hoztam Mary apjának, hogy ami történt, az csak a szünidőben történhetett, és egészen biztosan nem az iskolában. Nem hitte, és erősködött, hogy a bűnöst a fiaink között kell keresnünk. Azzal vádolt, hogy elmulasztottuk az ellenőrzést. A nagyobb fiúkat egyenként behívattam ebbe a szobába, és kifaggattam őket. Nem ők voltak. A lányból nem lehetett kihúzni az igazságot: nem is értette, miről beszélünk és

mit kérdezünk. Szükségtelen részleteznem, Mr. Black, hogy a dolog számomra, a feleségem számára és az egész tanári kar számára óriási megrázkódtatás volt, és istennek hála, olyasmi, ami – reméljük – mára már feledésbe merült.

Arcára hirtelen kiült a fáradtság. Lehet, hogy az ügy feledésbe merült, de az igazgató aligha feledhette el.

– És aztán mi történt? – érdeklődött Black. – Warner bejelentette, hogy elviszi a lányát?

– Még hogy bejelentette! Nem, mi szólítottuk fel. Hogy is tarthattuk volna itt Mary Warnert, amikor rájöttünk, hogy öthónapos terhes?

A kirakósdi darabjai kezdenek összeállni – gondolta Black. A darabok helyükre kerülnek, ha az ember gondolkodik. Mindig izgalmas feladat: hazugságok segítségével kideríteni az igazságot. Először Miss Marsh vasajtaján kellett benyitni. Henry Warner nagytiszteletű barikádokat épített hazugságokból. Vasúti szerencsétlenség, reumás láz. Szegény ördög, alapos megrázkódtatáson ment át. Nem csoda, hogy felpakolta a lányát, Cornwallban rejtette el, lezárta a házat, és távozott a környékről. De további viselkedése kőszívűségre vallott. Az a memóriakiesés lehetett valóságos is. Annak a tizennégy-tizenöt éves kislánynak a világ egyszerre rémisztővé vált, talán a könyörületes természet törölte ki emlékezetéből a lidércnyomásos eseményeket?

Black számára ez látszott valószínűnek. De mivel alapos ember volt, nem akart félig befejezett történetekkel előállni. Azt már tudta, hogy a cornwalli helységet, ahol Mary Warner a „reumás láz” után lábadozott, Carneathnak hívták. Útközben jutott eszébe, hogy nem ártana pár szót váltani az öreg kertésszel, Harrisszel.

Letért Long Common felé. Útközben vásárolt rózsafácskát. Majd azt állítja, hogy a saját kertjéből hozta, csekély viszonzásul az előző alkalommal kapott jó tanácsokért.

Black a déli órákban érkezett a kertész házikója elé, remélte, hogy az öreg ebédre hazamegy. Az öreg Harris nem volt otthon. Az altoni virágkiállításra ment. Férjezett lánya, karon ülő gyermekével jött ki a csöngetésre. Közölte: nem tudja, mikor tér haza az apja. Kedves, barátságos asszonyka volt. Black rágyújtott, átadta a rózsafát, és megcsodálta a kisbabát.

– Nálunk is van odahaza kisbaba – jelentette ki azzal a könnyedséggel, amellyel szerepeit alakítani szokta.

– Valóban, uram? Nekem még kettő van, de Roy a legkisebb a családban.

Csecsemőkről beszélgettek, mialatt Black dohányzott. – Mondja el az édesapjának, hogy pár napja Hythe-ben jártam, iskolát kerestem a lányomnak. Furcsa módon annak az iskolának az igazgatójával találkoztam, ahol Miss Mary Warner nevelkedett. Az édesapja említette, hogy milyen dühös volt a lelkész, amikor a lánya reumás lázban megbetegedett. Az igazgató jól emlékezett Miss Warnerre, de erősködött, hogy nem reumás láz volt, hanem valamiféle vírus, amit a kislány a szünidőben szedett össze.

– Valóban? Biztosan meg akarta védeni az iskola jó hírét. Igen, St. Bees volt az iskola neve. Mary beszélt róla eleget. Egykorúak voltunk, és szünidőben megengedte, hogy felüljek a kerékpárjára. Ez nekem akkoriban nagy esemény volt.

– Barátságosabb lehetett, mint az apja – jegyezte meg Black. – Azt hiszem, az ön édesapja sem imádta Warner lelkészt.

– Nem – nevetett az asszony. – Senki sem tartotta túl nagyra, bár szerintem jó ember volt. Miss Maryt viszont mindenki szerette. Aranyos kislány volt.

– Bizonyára sajnálta, amikor búcsú nélkül ment Cornwallba.

– Ó, nagyon. Soha nem értettem. Írtam neki, de nem válaszolt. Nagyon rosszul esett nekem is, meg az édesanyámnak is. Nem ilyennek ismertük.

Black a kisbaba cipőfűzőjével játszadozott. A gyermek arcán a közelgő sírás jelei mutatkoztak, Black félt, hogy ez eltereli a beszélgetést. Nem szerette volna, ha Harris lánya visszamegy a házba.

– Magányos lehetett a paplakban – folytatta. – Bizonyára örült a maga társaságának.

– Nem hiszem, hogy Mary valaha is magányos lett volna. Mindenkihez szólt egy-két barátságos szót, nem volt olyan zárkózott, mint a lelkész. Jókat játszottunk együtt. Indiánosdit meg ilyesmit. Tudja, milyenek a gyerekek.

– És a mozi meg a fiúk?

– Ó, nem. Mary nem olyan volt. Manapság rémesek a lányok.

Mintha fiatal nők lennének. Rohannak a férfiak után.

– De fogadok, voltak csodálóik?

– Nem, igazán nem. Mary St. Beesben hozzászokott a fiúk társaságához, nem sokra tartotta őket. Amellett a lelkész amúgy sem engedett volna „csodálót” a közelébe.

– Én is úgy gondolom. Mary félt a lelkésztől?

– Azt nem tudom. De vigyázott, hogy meg ne haragítsa.

– Sötétedés előtt odahaza kellett lennie?

– Igen. Mary soha nem ment el sötétedés után.

– Bárcsak én is megakadályozhatnám a lányomat, hogy kimaradjon. Nyáron néha tizenegy is van, mire hazaér. Nem helyes. Különösen azért, mert az ember néha furcsa dolgokat olvas az újságokban.

– Rémes dolgokat – mondta a kertész lánya.

– De ez nyugalmas környék. Nem hiszem, hogy errefelé akadnak bűnözők. Akkoriban sem voltak?

– Nem voltak – felelt az asszony. – Csak akkor van itt egy kis mozgás, amikor a komlószedők jönnek.

Blacknek körmére égett a cigaretta.

– Komlószedők? – kérdezte.

– Igen. Jól megterem errefelé a komló. Nyaranta itt táboroznak a környéken. Elég durva alakok. London rossz hírű külvárosaiból.

– Milyen érdekes! Nem is tudtam, hogy termelnek komlót Hampshire-ben.

– Ó, igen, uram. Kifizetődő a termesztése.

Black most egy szál virágot táncoltatott a kisbaba orra előtt. – Gondolom, nem volt szabad a közelükbe menni, sem magának, sem Marynek.

– Nem volt szabad, mégis megtettük – mosolygott az asszony. – Amikor rájöttek, nagyon kikaptunk. Emlékszem, egyszer… mi van, Roy? Ideje alukálni, ugye? Álmos.

– Emlékszik, mire? – biztatta Black.

– Ja, igen, a komlószedők. Emlékszem, egyszer vacsora után mentünk ki hozzájuk, tudja az egyik családdal összebarátkoztunk. Valamit ünnepeltek, talán születésnapot, és sört adtak nekünk. Addig nem kóstoltam sört, és alaposan becsíptem. Marynél még rosszabb volt a helyzet. Később elmondta, hogy semmire sem

emlékszik, ami aznap este történt. Ott üldögéltünk a sátrak körül, ahol laktak, és amikor hazaértünk, forgott körülöttünk a világ. Nagyon megijedtünk. Sokszor eszembe jutott, hogy mit szólt volna kiruccanásunkhoz a lelkész és az apám. Nekem alapos verést osztottak volna ki, Mary pedig vég nélküli prédikációkban részesült volna.

– Jogosan. Mennyi idősek voltak akkoriban?

– Én tizenhárom, Mary akkor múlt tizennégy. Az utolsó itt töltött szünidőben történt. Szegény Mary. Vajon mi lett vele? Bizonyára férjhez ment ott kinn Kanadában. Azt mondják, szép ország.

– Igen, Kanada jó hely. De hát nem pletykálhatok itt napestig. Ne felejtse el átadni az édesapjának a rózsafát. És dugja ágyba a kicsit, mielőtt a karján alszik el.

– Azt teszem, uram. Viszontlátásra, és köszönet.

Ellenkezőleg, téged illet a köszönet – gondolta Black. Megérte a látogatás. Az öreg Harris lánya többet segített, mint az öreg Harris. Komlószedők és sör… Ennyi elég is. Mr. Jones St. Beesből meggyőzőnek mondta volna. Az időpont is egyezett. Gondolatban feloldozta a St. Bees fiúnövendékeit. Micsoda átkozott ügy – gondolta Black, azzal benyomta a kuplungot, és elhajtott Long Commontól nyugatra. Úgy érezte, nagyon fontos megtudni: mikor veszítette el Mary Warner az emlékezőtehetségét. Nyilvánvaló volt, hogy nem emlékezett arra, ami a komlószedők ünnepségén történt. Szédelgő fej, rövidzárlat, és két beijedt gyereklány hazatántorog reszketve, hogy ne vegyék észre a távollétüket.

Jones hevesen védte iskolája jó hírét, elmondta Blacknek: Mary Warnernek kétségkívül fogalma sem volt állapotáról. Amikor a gondozónő rájött, és faggatni kezdte, a kislány megrémült. Azt hitte, a gondozónő megőrült. „Hogy érti ezt? – kérdezte. – Nem vagyok én felnőtt, és férjnél sem vagyok. Gondolja, hogy az történt velem, mint Szűz Máriával a Bibliában?” Fogalma sem volt a szexuális életről.

Az iskolaorvos azt javasolta, hogy ne faggassák tovább a gyermeket. Üzentek az apjáért, és Mary Warnert eltávolították az iskolából. Mr. Jones és a St. Bees-i hírneves iskola vezetősége a maguk részéről befejezettnek tekintették az ügyet.

Black gyanította, hogy a lelkész addig gyötörte a leányát, amíg az idegösszeroppanást kapott. Egy ilyen megrázkódtatás bármilyen gyermeket egy életre megnyomoríthatott volna. Talán Carneathban kapja meg a választ. A baj csak az volt, hogy Black nem tudta pontosan, mit is keres. Warner tiszteletes nyilván megváltoztatta a nevüket.

Carneath kis halászfalu Anglia déli partján. Lehetséges, hogy az elmúlt tizenkilenc év alatt fejlődött valamit, mert a parton három-négy nagyobb szálloda meg villasor állt, és látszott, hogy a lakosság most előnyben részesíti a turizmust a halfogással szemben.

Black eddigi családja, Phyllis és a kisfiú visszatértek abba a misztikus világba, ahol születtek. Blackből ifjú férj lett, tizennyolc éves felesége most várta első gyermeküket.

Black habozva érdeklődött a szanatórium felől. De nem érte csalódás. Megtudta, hogy Carneathban kizárólag szülésekre specializálódott szanatórium működik. Tengeri kilátás a neve. Rögtön a szirt mellett áll, a kikötő felett. Megállította kocsiját a fal mentén, kiszállt, becsöngetett a kapun. A vezetőnőt akarja látni. Igen, szobafoglalásról van szó, egy jövendő páciens részére.

Az igazgatónő nappalijába vezették. Alacsony, kövérkés, vidám teremtés volt az igazgatónő, és Black biztos volt benne, hogy képzeletbeli feleségét – a Pearl névnél döntött – jó kezekben hagyná.

– Mikorra várják az örvendetes eseményt?

– Májusban – felelte. – A feleségem most a szüleinél van, és elhatározta, hogy a tengerparton szüli meg a gyerekemet, mivel a nászutunkat itt töltöttük, érzelmileg kötődik a helyhez, ami azt illeti, én is. – Mosolygott, megállapítása szerint egy leendő apa elragadtatott mosolyával.

Az asszony nem lepődött meg. – Nagyon helyes, Mr. Black. Szóval visszatér a bűntény színhelyére, mi? – Szívből felnevetett. – Nem mindegyik páciensünk tekint ám vissza boldogan az előzményekre. Meg lenne lepve, ha tudná, milyen sokan.

Black cigarettával kínálta. Az asszony elfogadta, és élvezettel fújta a füstfelhőket.

– Remélem, nem akarja lerombolni az illúziómat? – kérdezte Black.

– Illúziók? – sóhajtott az asszony. – Nekünk itt már nincsenek illúzióink. Kirepülnek a szülőszobából. Ami az egyiknek öröm, az a másiknak szenvedés.

Black már-már sajnálni kezdte a nem létező Pearlt. – Ó, hát rendben van. A feleségem bátor asszony, nem könnyen ijed meg. Be kell vallanom, hogy sokkal fiatalabb nálam. Csak most volt tizennyolc éves. Ez az, ami aggaszt a dologban. Nem túl fiatal a gyerekszüléshez, asszonyom?

– Nem lehet túl fiatal. Minél fiatalabb, annál jobb. A csontok még nem alakulnak ki, és az izmok nem olyan kötöttek. Az idősebbek okozzák nekem a fejfájást. Idejönnek harmincöt évesen, és azt hiszik, zsúrba jöttek. Rövidesen rájönnek aztán, hogy nem. Teniszezik a felesége?

– Egyáltalán nem játszik.

– Nagyon helyes. Múlt héten az egyik fiatalasszony, aki bajnokságot nyert Torquay-ban, hat órát vajúdott, olyan kötöttek voltak az izmai. A nővér meg én halálosan kifáradtunk.

– És mi lett az asszonnyal?

– Ó, teljesen rendbe jött, amint összevarrtuk.

– Volt már tizennyolc éves páciensük?

– Még sokkal fiatalabb is – hangzott a felelet. – Tizennégytől negyvenig jönnek hozzánk. És nem mindegyiknek volt kellemes nászútja. Akarja látni a kisbabáinkat? Az egyik alig egy órája született, és a nővér éppen most csinosítja, hogy bemutassa a mamájának.

Black el volt készülve megpróbáltatásokra. Ha az igazgatónő egyetlen cigaretta után ilyen bőbeszédű, milyen lehet két pohár gin után? Tudta, hogy meg kell hívnia vacsorára. Körbement a szanatóriumban, látott egy-két jövendőbeli anyát, köztük olyanokat, akik nyilván nem tápláltak már illúziókat, és miután megcsodálta a kisbabákat, illő tisztelettel megbámulta a szülőszobát, szemügyre vette a raktárt, és elhatározta: gyermektelen marad.

Pearl részére lefoglalt egy tengerre néző szobát, megadott egy májusi időpontot – még előlegre is állított ki csekket –, aztán

meghívta az igazgatónőt vacsorára.

– Nagyon kedves magától. Örülök neki. A *Csempészpihenő* nem nagy hely, kívülről nem mutat semmit, de a bárja a legjobb Carneathban.

– Legyen akkor a *Csempészpihenő* – mondta Black, és megállapodtak, hogy hét órakor találkoznak.

Fél tízre két dupla gin, némi homár, egy üveg Chablis és néhány korty konyak megoldotta az asszony nyelvét, és már nem beszéltetni, hanem elhallgattatni volt nehéz. A szülésznői munka olyan részleteibe avatta be Blacket, amitől kavarogni kezdett a gyomra. Mondta az asszonynak, hogy megírhatná az emlékiratait, olyan érdekes az élete. A nő közölte, hogy szándékában áll, nyugdíjba vonulása után.

– Persze nevek nélkül – intette a férfi. – És ne is mondja, hogy minden páciensük férjnél volt, mert úgysem hiszem el.

Az asszony felhajtotta a konyakot. – Volt nekünk már mindenfélével dolgunk a *Tengeri kilátás*ban. De ne botránkozzék meg. Nagyon diszkrétek vagyunk.

– Nem lehet engem egykönnyen megbotránkoztatni. És Pearlt sem.

Az asszony mosolygott. – Maga aztán tudja, hogy mitől döglik a légy! Sok könnyet hullattak már a *Tengeri kilátás*ban. – Bizalmasan előrehajolt. – Elképedne, ha tudná, micsoda játékokat űznek egyesek. Nem olyan tisztességes házaspárokra gondolok, mint maguk. De vannak olyanok, akik azért jönnek csak ide, hogy túlessenek a dolgon, és úgy csinálnak, mintha minden rendben lenne, de engem ugyan nem tévesztenek meg! Túl sok ideje vagyok a szakmában. Jártak nálunk már arisztokrata nők is, akik letagadták a rangjukat, a férjük meg azt hitte, hogy Dél-Franciaországban nyaralnak.

Black még egy konyakot rendelt. – Mi történik a nem kívánt gyermekkel?

– Ó, vannak összeköttetéseink. Van errefelé jó néhány asszony, aki nem mond nemet heti huszonöt shillingnek, amíg a gyerek iskolába kerül. És nem is kérdezősködnek. Néha láttam az igazi anyák fényképét az újságokban. Megmutatom a nővérnek, és jót mulatunk. „Bezzeg a szülőszobában nem mosolygott” –

mondogatom a nővérnek. Igen, megírom egyszer az emlékirataimat. Mondhatom, lesz abban egy s más, és úgy veszik majd, mint a cukrot. – Az igazgatónő újabb cigarettára gyújtott.

– Azért mégis aggódom a feleségem kora miatt. Ki volt a legfiatalabb páciensünk? –kérdezte Black.

Az asszony elgondolkozva fújta a füstöt. –Tizenhat, tizenöt, igen, volt egy alig tizenöt éves. Jól emlékszem rá. Szomorú dolog volt, sohase felejtem el, bár régen volt.

– Mondja el – kérlelte Black.

Az asszony ivott némi konyakot. – Ő is jómódú családból származott. Az apja bármit megadott volna, de én nem vagyok rabló. Mondtam neki egy tisztességes összeget, ő meg úgy megörült, hogy rám sózhatja a lányát, hogy még meg is toldta valamivel. Öt hónapig volt itt, amit rendszerint nem vállalok, de az apja azt mondta: vagy ez, vagy a javítóintézet, és annyira megsajnáltam azt a gyermeket, hogy elvállaltam.

– Hogy történt?

– Az apja szerint koedukációs iskolába járt. De én ezt soha nem hittem el. A fura a dologban azt volt, hogy a kislány nem tudta elmondani: mi történt vele. Rendszerint kihúzom én az igazat a betegeimből, de belőle nem sikerült. Azt mondta nekünk, hogy az apja szerint a legnagyobb szégyen érte, ami lányt érhet, és ezt ő nem érti, mert az apja pap, aki mindig arról prédikál, hogy mi történt Szűz Máriával, és hogy ez a világon a legcsodálatosabb dolog.

– Úgy érti, hogy a lány azt hitte, valami természetfeletti dolog történt vele?

– Pontosan. És semmi sem ingatta meg ebben. Felvilágosítottuk. Nem hitt nekünk. Azt mondta: lehet, hogy mással megeshet ilyen rémség, de vele nem történt meg. Mondta, hogy néha angyalokról álmodik, és talán az egyik eljött éjjel, amikor aludt, és majd az apja lesz az első, aki bocsánatot kér, ha meglesz a gyerek, mert természetesen ő lesz az új Megváltó. Igazán megrázó volt, amikor hallgatta az ember, annyira biztos volt magában. Azt mondta: örül a gyereknek, egyáltalán nem fél, és reménykedik, hogy méltó anyja lesz annak, aki ez alkalommal biztosan sikeresen váltja majd meg a világot.

– Milyen rettenetes történet – sóhajtott Black, és kávét rendelt.

– Annyira megszerettük azt a gyereket – érzékenyedett el az asszony. – Egyszerűen szeretni kellett. Olyan kedves volt. „Tudják – mondta a kislány –, amikor a gyermekem megszületik, csillag fog ragyogni az égen.” Úgy is történt. Persze csak a Vénusz volt, de a gyerek miatt örültünk a ragyogó csillagnak. – Az asszony kiitta a kávét, és órájára pillantott. – Holnap császármetszésünk lesz, pihennem kell.

– Fejezze be a történetet – kérlelte Black. – Mi lett a vége?

– Megszületett a kisfiú, és soha olyan megható látványt, mint amikor az anya felült az ágyon, karjában a gyermekkel. Mintha születésnapi ajándékul babát kapott volna. Beszélni is alig tudott a boldogságtól. „Ó, nővér, ó, nővér” – mondogatta folyton. Isten tudja, hogy nem vagyok puhány, de majdnem zokogtam a nővérrel együtt. De egy dolgot mondhatok: a kisfiú apja vörös hajú volt, annyi bizonyos. Emlékszem, azt mondtam a gyereknek: „Ez aztán valódi Karotta.” És mindnyájan Karottának hívtuk, még a szegény kislány is. Nem tudnám még egyszer elviselni, ami akkor történt, amikor elválasztottuk őket.

– Elválasztották? – kérdezte Black.

– Meg kellett tennünk. Az apja el akarta vinni, hogy új életet kezdjen, és persze a gyerekkel nem lehetett. Mindössze négy hetet töltött nálunk Karottával, de még ez is túl sok volt. Túlságosan hozzászokott a kisfiúhoz. Az apja eljött érte, és a gyermeket otthonba vitték. Megbeszéltük a nővérrel, és eldöntöttük, csak azt mondhatjuk: Karotta az éjjel meghalt. Halálsápadt lett, és sikoltozni kezdett. Azt hiszem, még a halálom napján is hallani fogom a sikolyait. Rettenetes volt. Magas hangú, velőtrázó. Végül elveszítette az eszméletét, és azt hittük, soha nem tér magához, meghal. Szokásunk ellenére orvost hívtunk, pedig magunk látjuk el a betegeinket, de az egész olyan rémes volt, azt hittük, megőrjíti a sokk. Magához tért, és tudja, mi történt? Elvesztette az emlékezőtehetségét. Nem ismert meg sem bennünket, sem az apját, senkit. Teljesen felmondta a szolgálatot a memóriája. Fizikailag rendben volt. Az orvos szerint a lehető legjobb történt vele. De ha egyszer ismét emlékezni fog, olyan lesz, mintha pokolban ébredne fel.

Black hívta a pincért, fizetett. – Sajnálom, hogy az estét ilyen tragédiával fejeztük be. Mégis köszönöm magának. Azt hiszem, ezt is bele kell vennie az emlékirataiba. És mellékesen, mi lett a gyerekkel?

Az asszony kesztyűje és táskája után nyúlt. – Newquaybe, a St. Edmund-intézetbe került. Bár volt egy jó barátom a vezetőség tagjai között, elég nehéz volt elintézni. Tom Smithnek neveztük, jó névnek hangzott, de magunk közt mindig Karottának emlegetjük. Szegény gyerek, soha nem fogja megtudni, hogy az anyja szemében ő lett volna a világ megváltója.

Black visszakísérte az asszonyt a *Tengeri kilátás*ba, megígérte, hogy rövidesen ír a szobafoglalás ügyében. Aztán kihúzta a Carneath helységnevet a jegyzetfüzetéből, és utánaírta: „St. Edmund-otthon, Newquay." Kocsiba ült, elindult a két-három mérföldre fekvő helységbe. Feltesz néhány rutinkérdést – gondolta.

Ez nehezebbnek bizonyult, mint gondolta. A leányanyák gyermekei részére fenntartott otthonokban rendszerint nem szívesen beszélnek a rájuk bízott gyermekekről, és ez alól a St. Edmund-otthon igazgatója sem volt kivétel.

– Nem lehet – magyarázta Blacknek az igazgató. – A gyerekek csak ezt az otthont ismerik, ahol felnőttek. Megzavarná őket, ha későbbi életük folyamán a szülők megpróbálnának kapcsolatba lépni velük. Egy csomó komplikációhoz vezetne.

– Teljesen megértem. De ebben az esetben nem lehet szó bonyodalomról. Az apa ismeretlen volt, az anya meghalt.

– De erre a maga állításán kívül nincsen semmi bizonyíték. Sajnálom, de súlyosan vétenék a szabályok ellen, ha megtörném a hallgatást. Egy dolgot azonban mondhatok. Az utolsó, amit a fiúról hallottam: hogy megállapodott, utazó ügynök lett. Sajnálom, de ennél többet nem közölhetek.

– Eleget mondott – szólt Black.

Kiment a kocsijához, és végiglapozta a jegyzeteit. Nemcsak a felügyelő szavai világították meg az ügyet, a jegyzeteiből is kitűnt: Lady Farrent – az inast kivéve – egy kerti bútorokat áruló utazó ügynök látta utoljára élve.

Black északnak, London felé vette útját.

A kerti bútorokat gyártó cég a middlesexi Narwwodban székelt. Black telefonon kérdezte meg a címet Sir Johntól. A katalógus Lady Farren levelei és iratai között maradt.

– Mi van? Jutott valamire? – érdeklődött Sir John.

– Szeretek alapos munkát végezni, amint lehet, jelentkezem – felelt Black óvatosan.

Felkereste a cég igazgatóját, és ez alkalommal nem tagadta le kilétét. Odaadta a névjegyét, és elmondta, hogy Sir John bízta meg, hogy Lady Farren utolsó óráit felderítse. Az igazgató olvasta a halálhírt az újságban. Halálának reggelén Lady Farren kerti széket rendelt a cég egyik utazó ügynökétől. Lehetne beszélni azzal az emberrel? – kérdezte Black.

Az igazgató sajnálkozott, de az ügynökök úton voltak, lehetetlen megtalálni őket. Nagy területeket utaztak be. Tudja-e Mr. Black annak az ügynöknek a nevét, akivel beszélni akar? Igen? Tom Smith? Az igazgató átvizsgálta az aktákat. Tom Smith egészen fiatal ember. Ez volt az első útja. Csak öt nap múlva tér vissza. Ha Mr. Black mielőbb látni akarja – javasolta az igazgató legjobb, ha a negyedik nap estéjén a lakásán keresi fel. Akkor már valószínűleg itthon lesz. Megadta a címet.

– Nem tudja véletlenül – kérdezte Black –, hogy nem vörös hajú-e ez a fiatalember?

– Sherlock Holmes – mosolygott a igazgató. – Igen, Tom Smith haja lángvörös. Az ember akár a kezét is melengethetné mellette.

Black megköszönte a felvilágosítást, és távozott az irodából.

Arra gondolt, hogy egyenesen Sir Johnhoz siet. Volt-e értelme négy vagy öt napot várni az ifjú Smithre? A kirakósdi darabjai összeálltak. A történet kikerekedett. Lady Farren nyilván felismerte a fiát. De felismerte-e valóban? Az ügynök távozása után vitte be az inas a tejet, és az asszonyt teljesen normálisnak találta. A darabok összeálltak, de egy furcsa alakú még hiányzott a képből. Black a várakozás mellett döntött.

A negyedik nap estéjén fél nyolcra ért Narwwodba, és remélte, hogy Tom Smith már hazatért. Szerencséje volt. Az ajtót nyitó háziasszony közölte, hogy Mr. Smith éppen vacsorázik, és kérte, hogy fáradjon beljebb. Apró nappaliba vezette Blacket, ahol egy fiatalember – sihedernél alig idősebb – ült az asztalnál, és apró

halakat tömködött magába.

– Egy úr keresi, Mr. Smith – szólt az asszony, és elhagyta a szobát.

Smith félretette a kést, és megtörölte a száját. Vékony, hegyes menyétarca volt, világoskék szemei közel ültek egymáshoz. Vörös haja seprűként meredt felfelé a feje búbján. Aprócska termetű ifjú volt.

– Mi van? – kérdezte védekezően, még mielőtt Black kinyitotta volna a száját.

– A nevem Black – szólt a magánnyomozó udvariasan. – Magándetektív-irodának dolgozom, és ha nincs ellene kifogása, szeretnék egy-két kérdést feltenni.

Tom Smith felpattant. Szeme még jobban összehúzódott.

– Mire akar kilyukadni? Nem követtem el semmit.

Black rágyújtott, és leült. – Nem állítottam, hogy bármit is elkövetett volna. Nem is azért jöttem, hogy átnézzem a rendelőkönyvét, ha attól ijedt meg. De tudom, hogy előző útja során felkereste Lady Farrent, és ő rendelt magától két kerti széket.

– Na és?

– Ez minden. Mondja el, mi történt akkor, és miről beszéltek.

Tom Smith továbbra is gyanakodva méregette Blacket. – Na jó, mondjuk, hogy voltam annál a Lady Farrennél, és mondjuk, hogy rendelt nálam. Majd ha bemegyek a céghez, és látom, hogy szagot kaptak, elmondom. Megmondhatom, hogy véletlenül kértem, hogy a csekket bemutatóra állítsa ki, és hogy ez többet nem fog megtörténni.

Blacknek eszébe jutott Miss Marsh. És Henry Warner lelkész. Meg Mr. Jones érzékeny lelke. Miért hazudnak elkerülhetetlenül az emberek, amikor valami egészen másról kérdezik őket?

– Szerintem – felelte – sokkal egyszerűbb lenne magának, és jobbat tenne a céghez való kapcsolatának, ha egyenesen elmondaná az igazságot. Ha megteszi, nem jelentem sem a cégének, sem pedig a St. Edmund főfelügyelőjének.

A fiatalember bizonytalanul álldogált egyik lábáról a másikra. – Ők küldték? Tudhattam volna. Mindig utaztak rám, kezdettől fogva. Nem adtak semmi esélyt vagy lehetőséget. – Hangjából kicsengett az önsajnálat. Majdnem sírt. Az, akinek a világot kellett

volna megváltania, nyilvánvalóan nem túl sikeresen látott feladatához.

– Nem érdekel a gyermekkora – közölte Black csak a közelmúlt, találkozása Lady Farrennel. Talán maga nem is tudja, hogy a hölgy halott.

– Tudom, láttam a lapokban – bólintott a fiú. – Tulajdonképpen ezért szántam rá magam. Nem köphetett be.

– Mit? – kérdezte Black.

– Elköltöttem a pénzt, és áthúztam a könyvemben a rendelést. Nem szóltam róla. Egyszerű volt.

Black elszívta a cigarettáját, és hirtelen látomása támadt: sátrakkal zsúfolt mező, a komlóföldek mellett teherautók sorakoznak. Aztán nevetést hallott, sörszagot érzett, és egy, ehhez a fiúhoz nagyon hasonló suhancot pillantott meg az egyik teherautó mögé rejtőzve.

– Igen – szólt. – Könnyű dolog lehetett, ahogy mondja. Folytassa.

Tom Smith megkönnyebbült. Ez a nyomozó nem tesz semmit, ha ő elmondja az igazat.

– Lady Farren a környék nagymenőjeként szerepelt a listámon. Sok dohánnyal. Azt mondták: bizti, hogy rendelni fog. Így hát elmentem, az inas bekísért, és odaadtam a csajnak a katalógust. Kiválasztott két széket, és mondtam, hogy állítsa ki a csekket. Megírta, és én elvittem. Ennyi volt.

– Egy pillanat! Kedves volt magához Lady Farren? Megnézte alaposan magát?

A fiú meglepődött. – Engem? Nem. Miért nézett volna? Egy nulla voltam. Csak egy srác, aki kerti székeket árul.

– Mit mondott magának?

– Nézte a katalógust, én álltam, két tételt megjelölt ceruzával, és aztán mondtam, hogy állítson ki egy csekket bemutatóra. Tudja, megpróbáltam, olyan mafla képe volt, mint akit könnyű átverni. Meg sem rezdült a szempillája, leült az íróasztalhoz, és kiállította a csekket. Húsz fontról. Darabja tíz. Elmentem, és rögtön beváltottam a csekket. Betettem a tárcámba, de akkor még nem akartam elkölteni, csak azután olvastam, hogy meghalt, és akkor azt gondoltam: Na, itt van. Nem vádolhat engem senki. Ez az első

alkalom, amikor kereshetek egy kis dohányt úgy, hogy senki nem tud róla.

Black eloltotta a cigarettáját. – Az első lehetőséget rögtön becstelenségre használja. A maga választásától függ a jövője. Nem szégyelli magát?

– Senki nem szégyelli magát, akit nem kapnak rajta – mondta Tom Smith. Aztán hirtelen elmosolyodott. A mosoly megvilágította a sápadt, keskeny menyétarcot, és elmélyítette a fakó szemek fényét. Az alattomosság átadta a helyét valami különös, megkapó, ártatlan bájnak. – Most már látom, hogy a trükkök nem válnak be. Legközelebb valami mást próbálok.

– Próbálja megváltani a világot – morogta Black.

– Tessék? – kérdezte Tom Smith.

Black búcsúzott, jó szerencsét kívánt. Amikor elindult az utcán lefelé, érezte, hogy a fiú az ablakból figyeli.

Másnap Black leutazott Sir John Farrenhez, de mielőtt bevezették volna a könyvtárba, megkérte az inast, hogy váltson vele egy-két szót négyszemközt. Bementek a nappaliba.

– Maga ebbe a szobába vezette be az ügynököt, és egyedül hagyta Lady Farrennel. Körülbelül öt perc múlva Lady Farren csengetett, és maga kikísérte a fiatalembert. Utána visszajött, és egy pohár tejet hozott Lady Farrennek. Így történt?

– Igen, uram – felelt az inas.

– Amikor visszajött a tejjel, mit csinált őladysége?

– Ott állt, ahol most ön, uram, és lapozgatott a katalógusban.

– Olyan volt, mint máskor?

– Igen, uram.

– Utána mi történt? Már előbb is megkérdeztem magától, de most mindent ellenőriznem kell, mielőtt jelentést teszek Sir Johnnak.

Az inas töprengett. – Először odaadtam őladységének a tejet. Aztán megkérdeztem, hogy van-e valami utasítása a sofőrnek. Ő azt mondta, hogy nincs, délután Sir John viszi el autózni. Elmondta, hogy rendelt két kerti széket, és megmutatta, hogy mit jelölt meg a katalógusban. Azt feleltem, hogy nagyon hasznos lesz. Láttam, hogy leteszi a katalógust az íróasztalra, és az ablak felé indul, hogy megigya a tejet.

– Semmit sem mondott? Nem beszélt az ügynökről, aki a katalógust hozta?

– Nem, uram. Őladysége nem tett megjegyzést. De emlékszem, hogy kifelé menet a szobából én tettem. Azt nem tudom, hogy őladysége meghallotta-e, mert nem válaszolt.

– Maga mit mondott?

– Azt mondtam tréfálkozva – őladysége nem helytelenítette a tréfálkozást –, hogy ezt az ügynököt biztosan megismerném, ha még egyszer becsöngetne. Igazi kis Karotta, az biztos, mondtam. Aztán becsuktam az ajtót, és kimentem a konyhába.

– Köszönöm – mondta Black. – Ez minden.

Kinézett a kertbe. Sir John lépett a szobába.

– A könyvtárban vártam magát – mondta. – Régóta itt van?

– Pár perccel ezelőtt érkeztem.

– Igen? Nos, mi az ítélet?

– Ami volt, Sir John.

– Úgy érti, hogy ott vagyunk, ahol elkezdtük? Nem tudja okát adni, hogy miért lett a feleségem öngyilkos?

– Semmiféle okát. Arra a megállapításra jutottam, hogy az orvos véleménye helytálló. Pillanatnyi elmezavar, amely az állapotával volt összefüggésben. Az juttatta Lady Farrent oda, hogy bemenjen a fegyverszobába, elővegye az ön revolverét, megtöltse, és agyonlője magát. Boldog és elégedett volt egész életében, mint ahogyan ön és mindenki ismerte. Makulátlan életet élt. Tettének nem volt oka.

– Hála istennek – mondta Sir John.

Black soha nem tartotta magát érzelgősnek. Most azonban kétségei támadtak.